

NEBEZPEČENSTVO CHAMTIVOSTI A ŽIADOSTIVOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Iz 14,12–14; Ef 5,5; Jozua 7; Ján 12,1–8; Sk 5,1–11; 1Kor 10,13

ÚVODNÝ TEXT

Dajte pozor a vyvarujte sa akejkolvek chamtivosti po nadbytku! Lebo život človeka nezávisí od jeho majetku a hojnosti. (Luk 12,15)

Chamtivosť je silná túžba po majetku, po peniazoch, prejavujúca sa snahou mať, získať čoraz viac hmotných prostriedkov (Slovník súčasného slovenského jazyka). Chamtivosť je nebezpečná, pretože je nenásytná a vedie k snahe privlastniť si niečo, čo človeku nepatrí. Ak niekto nevie svoju chamtivosť ovládnuť, môže ho priviesť ku klamstvu, krádeži, alebo dokonca k vražde. Je taká zlá, že sa Hospodin rozhodol varovať pred ňou v Desatore: „Nebudeš túžiť po dome svojho blížneho a nebudeš túžiť ani po manželke svojho blížneho, ani po jeho sluhovi, ani jeho slúžke, ani jeho volovi, ani jeho oslovi; ani po ničom, čo patrí tvojmu blížnemu!“ (2Moj 20,17)

V Písme sa na opis chamtivosti často používa aj výraz žiadostivosť. Ak nebude uvedené inak, oba výrazy budeme v tejto lekcii používať ako synonymá.

Chamtivosť je často zaradená medzi ohavné hriechy, ktoré bránia človeku vstúpiť do Božieho kráľovstva. „Neviete vari, že nespravodliví nebudú dedičmi Božieho kráľovstva? Nemýľte sa! Ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani prostitúti mužov, ani ich súložníci, ⁹ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani rúhači, ani vydierači nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.“ (1Kor 6,9.10)

Chamtivosť postavená na jednej úrovni s vydieraním, modlárstvom, smilstvom a cudzoložstvom? Tak o tom hovoria biblické texty.

OSNOVA LEKCIA

Tento týždeň sa pozrieme na príklady toho, aká je chamtivosť zlá a čo môžeme urobiť, aby sme ju prekonalí.

- Iz 14,12–14: Satanova chamtivosť (nedeľa)
- Joz 7,1.10–13: Achánova chamtivosť (pondelok)
- Ján 12,1–8: Judášova chamtivosť (utorok)
- Sk 5,1–4: Chamtivosť Ananiáša a Zafiry (streda)
- 1Kor 10,12.13: Božia pomoc a víťazstvo nad chamtivosťou (štvrtok)

CHAMTIVOSŤ AKO POČIATOČNÝ HRIECH

¹²Ako si padla z neba, žiarivá zornička! Zrazený si na zemi, vládca nad národmi!

¹³Ved' v srdci si si povedal: „Do nebies vystúpim, až nad Božie hviezdy vyvýšim svoj trón, sídlit' chcem na vrchu zhromaždenia, na najkrajnejšom severe.

¹⁴Vystúpim do výšin oblakov, prirovnám sa k Najvyššiemu.“ (Iz 14,12–14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Často býva kladená pochopiteľná otázka, ako mohol v Božom dokonalom stvorení vzniknúť hriech. Hoci sa nám nikdy nepodarí tento problém pochopiť a vysvetliť, Písmo nám prináša aspoň niektoré náznaky. Niekde v centre stála chamtivosť, chorobná túžba a snaha privlastniť si niečo, čo mi nepatrí.

Uvažujte o úvodnom texte (Iz 14,12–14). Čo sa z neho dozvedáme o páde Lucifera? Akú úlohu v tom zohrala chamtivosť?

„Nebol spokojný so svojim postavením, hoci si ho ctili zástupy nebešťanov. Odvážil sa zatúžiť po poctách, ktoré patrili len Stvoriteľovi. Namiesto toho, aby zvrchovanú lásku a oddanosť všetkých stvorených bytostí usmernil k Bohu, snažil sa získať ich službu a vernosť pre seba. Keďže závidel slávu, ktorou večný Otec obdaril svojho Syna, toto knieža anjelov chcelo získať moc, ktorá prednostne patrila len Kristovi.“ (PP 35; PP /sk/ 18)

K čomu v týchto veršoch prirovnáva apoštol Pavol chamtivosť (žiadostivosť)? Prečo?

Ef 5,5

Kol 3,5

Je pozoruhodné, že Pavol prirovnáva chamtivosť (žiadostivosť) k modlárstvu. Ľudia praktizujú modlárstvo, keď uctievajú – to znamená, že zasväcujú svoj život niečomu inému ako Bohu – stvorenstvo a nie Stvoriteľa (Rim 1,25). Chamtivosť je teda túžba vlastniť niečo, čo nám nepatrí. A tá túžba bude taká silná, že naplní a ovládne celú našu bytosť – až natolko, že Boh prestane byť v našom živote na prvom mieste.

Lucifer na úplnom začiatku pravdepodobne (môžeme sa len domnievať) nevedel, kam ho jeho nesprávna túžba zavedie. Niečo podobné sa môže stať aj nám. Prikázanie proti žiadostivosti nás môže zastaviť pred činmi, ktoré povedú aj k porušovaniu iných prikázaní. (Pozri napríklad 2. Samuelova 11.)

APLIKÁCIA

- Prečítaj si text 1Tim 6,6.7. Ako nás pred chamtivosťou môže chrániť vedomie, že „nič sme si na svet nepriniesli a nič si ani nemôžeme odnieť“?

PREKLIATA VEC V TÁBORE

¹Potom sa Izraeliti porušili porušením kľatby. Achán, syn Karmiho, syna Zabdiho, syna Zeracha z Júdovho kmeňa si totiž vzal niečo z vecí pod kľatbou, a preto vzplanul Hospodinov hnev proti Izraelitom. ... ¹⁰Hospodin povedal Jozuovi: „Vstaň! Prečo ležiš tvárou na zemi? ¹¹Izrael sa prehrešil, prestúpil zmluvu, ktorú som mu dal ako príkaz. Vzali ešte aj z toho, čo je pod kľatbou. Kradli z toho, zatajili to a schovali medzi svoje veci. ¹²Izrael nemôže obstáť medzi nepriateľmi, musí zutekať pred nimi, lebo prepadol kľatbe. Nebudem už ďalej s vami, ak nevykynožíte spomedzi seba, čo je pod kľatbou. ¹³Vstaň, posväť ľud a povedz: „Posväťte sa na zajtrajší deň, lebo takto hovorí Hospodin, Boh Izraela: Izrael, máš u seba prekliaty predmet. Nemôžeš obstáť pred nepriateľmi, kým neodstránite spomedzi seba, čo je pod kľatbou.“ (Joz 7,1.10–13)

Bolo to pravdepodobne jedno z najkrajších období v histórii Izraela. Po štyridsiatich rokoch putovania po púšti konečne vstúpili do zasľúbenej krajiny. Podobne ako kedysi ich otcovia prešli Červeným morom pri úteku z Egypta, oni teraz prostredníctvom dramatického zázraku prešli suchou nohou riekou Jordán. Tento prechod Izraelitov bol taký pôsobivý, že srdcia pohanských kráľov v Kanaáne zmalomyselneli a „stratili pred nimi odvahu“ (Joz 5,1). Prvou skutočnou výzvou pri obsadzovaní Kanaánu bolo múrmi obohané a opevnené mesto Jericho. Dobyť takéto mesto nebolo v silách Izraelitov. Hospodin im však dal presné inštrukcie. Keď ho poslúchli, udalosti nabrali rýchly spád. Potom sa však čosi zaseklo a po triumfe prišla porážka.

Prečítaj si text Jozua 7. Pokús sa zhrnúť hlavné udalosti opísané v tejto kapitole. Aké posolstvo si môžeme vziať z tohto príbehu pre dnešnú dobu?

Keď na Achána padol lós a Jozua ho konfrontoval, priznal sa k svojmu činu so slovami „zatúžil som po tom a vzal som si to“ (Joz 7,21). Hebrejské sloveso *chmd* preložené v tomto verši ako „zatúžil som“ („zažiadalo sa mi“; Roh) sa na niektorých miestach v Biblii používa vo veľmi pozitívnom zmysle. Rovnaký koreň sa objavuje napríklad u Dan 9,23, keď Gabriel hovorí o Danielovi, že je „vzácný“ („veľmi ľúby“; Roh).

V tomto prípade však je *chmd* zlou správou. Napriek jasnému príkazu nezviať si nič z dobytého územia, lebo je to pod „hubiacou kľatbou“ („zarieknuté“ Roh; doslova „oddelené“; pozri Joz 6,18.19; 7,11.12), Achán neposlúchol – lebo sa mu zažiadalo – a urobil presný opak. Tým priviedol na celý národ nešťastie. Jozua sa po porážke pri meste Aj obával, že „keď sa to dopyčujú Kanaánčania a ostatní obyvatelia krajiny, obklúčia nás a vyhladia naše meno zo zeme“, a preto zúfalo volal k Hospodinovi: „Čo urobíš pre svoje veľké meno?“ (Joz 7,9) Hospodin chcel použiť veľké víťazstvá Izraelitov ako súčasť svedectva okolitým národom (podobne ako pri prejení Jordánu). Chcel dať vedieť o svojej moci a o svojom pôsobení uprostred Izraelitov. Ich výboje mali byť svedectvom o Jahveho moci. Okrem straty životov pri Aji sa nemohol uskutočniť ani tento plán.

- **Achán sa mohol vyhovárať: *Ale veď ide o zanedbateľnú korisť. Veď sa nič také nestalo. Komu to ublíži? Chcel som si len trochu prílepiť a pomôcť svojej rodine. Ako sa môžeme chrániť pred takýmto druhom výhovoriek a ospravedľňovania nesprávneho konania?***

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

JUDÁŠOVO SRDCE

¹Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár, ktorého vzkriesil z mŕtvych. ²Pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol medzi tými, ktorí s ním stolovali. ³Mária vzala libru vzácnej voňavej masti z pravého nardu, natrela Ježišovi nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi. A dom sa naplnil vôňou myrhy. ⁴Tu jeden z jeho učeníkov, Judáš Iškariotský, ktorý ho mal zradiť, povedal: ⁵„Prečo nepredali túto masť za tristo denárov a nedali ich chudobným?“ ⁶Ale to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale preto, že bol zlodej, a pretože mal pokladničku a brával z toho, čo do nej vkladali. ⁷Ježiš však povedal: „Nechaj ju, urobila to na deň môjho pohrebu!“ ⁸Veď chudobných máte vždy so sebou, ale mňa nemáte vždy.“ (Ján 12,1–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jedným z najtragickjších príbehov v Biblii je príbeh Judáša Iškariotského. Tento muž mal prednosť, ktorú v celých dejinách dostalo len jedenásť ďalších ľudí: byť s Ježišom po celý čas jeho pozemskej služby, sledovať jeho konanie a učiť sa večné pravdy priamo od samotného Majstra. Jeho prípad je smutný, pretože túto nádhernú príležitosť nevyužil. Naopak, zachránení budú ľudia, ktorí sa s Ježišom nikdy nestretli a dozvedeli sa o ňom len sprostredkovane. Jedným z dôvodov, prečo Judáš skončil tak zle, bola žiadostivosť, chamtivosť jeho srdca.

Znova sa vráťme k príbehu, v ktorom Mária pomazala Ježiša drahocennou masťou (Ján 12,1–8). Ako na jej čin odovzdanosti a služby zareagoval Judáš? Čo ho k tomu viedlo? Ako zhodnotil celú situáciu Ježiš?

Spasiteľovo láskavé pokarhanie Judášovej chamtivej poznámky (oblečenej do predstieraného záujmu o chudobných) privedlo tohto učeníka k tomu, že opustil hostinu a odišiel priamo do veľkňazovho paláca, kde boli zhromaždení Ježišovi nepriatelia. Ponúkol sa, že im vydá Ježiša do rúk, a súhlasil so sumou oveľa menšou než bol Máriin dar (Mat 26,14–16).

Čo sa stalo s Judášom? Veď mal toľko úžasných príležitostí a toľko vzácnych predností! Prečo sa rozhodol pre takýto zavrhnutiahodný čin? Judáš „miloval tohto veľkého Učiteľa a chcel byť s ním. Cítil určitú túžbu po zmene svojej povahy a života v nádeji, že v spojení s Ježišom sa táto túžba splní. Spasiteľ Judáša neodmietol. Povolal ho medzi dvanástich. Zveril mu dielo evanjelistu. Obdaril ho mocou uzdravovať chorých a vyháňať démonov. Judáš však nedospel k rozhodnutiu bezvýhradne sa odovzdať Kristovi.“ (DA 717; TV 500)

Všetci máme charakterové chyby. Môžeme ich však prekonať, ak sa podriadieme Božej moci, ktorá v nás pôsobí (Ef 3,20). Ale Judáš sa neodovzdal Kristovi úplne. Preto ho s tragickými následkami premožol hriech chamtivosti.

Koho z nás sa aspoň občas nezmocní duch lakomstva, chamtivosti či žiadostivosti? Judáš túžil po peniazoch a táto chamtivosť – problém jeho srdca – ho viedla k systematickému okrádaniu Ježiša a chudobných, ktorých sa na hostine tak zastával (Ján 12,6). Takéto nasmerovanie ho napokon privedlo k zrade Ježiša.

APLIKÁCIA

- Judášov príbeh je pre nás odstrašujúcou lekciami o nebezpečenstve, ktoré môže priniesť chamtivosť a žiadostivosť. Zdanlivo bezvýznamná túžba srdca môže napokon prerásť do tragických následkov. Na ktoré „maličkosti“ si potrebuješ dávať pozor vo svojom živote?

ANANIÁŠ A ZAFIRA

¹Istý muž menom Ananiáš, spolu s manželkou Zafirou, predal majetok. ²S manželkiným vedomím si časť peňazí odložil a zvyšok priniesol a položil apoštolom k nohám. ³No Peter mu povedal: „Ananiáš! Prečo ti satan naplnil srdce, aby si klamal Duchu Svätému a odložil si si z peňazí za predané pole? ⁴Nebolo vari tvoje, kým si ho mal? A keď si ho už predal, nemohol si s peniazmi zaň voľne nakladať? Ako si sa mohol rozhodnúť pre takúto vec? Neklamal si ľuďom, ale Bohu.“ (Sk 5,1–4)

Byť členom ranej cirkvi muselo byť vzrušujúce. Po veľkom vyliatí Svätého Ducha na Turíce apoštoli mocne kázali evanjelium a k cirkvi sa pripájali tisíce ľudí. A nielen to. Celková atmosféra v spoločenstve veriacich bola obdivuhodná aj z dnešného pohľadu: „³²A všetci, čo uverili, boli jedno srdce a duša, a bolo ich mnoho. A nikto nepokladal za svoje nič z toho, čo mu patrilo, ale všetko mali spoločné. ³³Apoštoli s veľkou mocou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť. ³⁴Nikto totiž medzi nimi nebol núdzny, pretože všetci, čo mali polia a domy, ich predávali a čo za ne utržili, prinášali ³⁵a kládli k nohám apoštolov a každému pridelili toľko, koľko potreboval.“ (Sk 4,31–35).

Manželia Ananiáš a Zafira mali prednosť byť pri tom. Videli, ako cirkev rastie, a boli svedkami mocných prejavov Svätého Ducha. Práve v tomto prostredí Ananiáš a Zafira zatúžili byť súčasťou veľkej veci. Rozhodli sa prediť nejaký majetok a utržené peniaze venovať cirkvi. Pozoruhodné a obdivuhodné, keby...

Prečítaj si text Sk 5,1–11. Čo považuješ za horšie – ponechať si časť peňazí, alebo o tom klamať? Prečo Ananiáša a Zafiru stihol taký tvrdý tresť?

Spočiatku sa zdalo, že obaja manželia sú úprimní a túžia podporiť rozrastajúce sa dielo. „Neskôr však Ananiáš a Zafira podľahli lakomstvu, čím zarmútili Ducha Svätého. Svoj slub začali ľutovať a čoskoro prestalo pôsobiť aj blahodarné požehnanie, ktoré ich nadchlo tak, že zatúžili vykonať pre Kristovo dielo niečo veľké.“ (AA 72; SA 47) Hoci začali s tými najlepšimi pohnútkami, lakomstvo ich prinútilo nasadiť si masku a predstierať, že sú niekým, kým v skutočnosti neboli.

- „Celej cirkvi a všetkých, čo o tom počuli, zmocnil sa veľký strach.“ (Sk 5,11) Po tejto tragédii ľudia začali konať opatrnejšie. Uvedomili si, že pokrytectvo v cirkvi nemá miesto. Smutná správa o zlom konci dvoch veriacich ľudí je súčasťou Biblie ako výstraha pred pokryteckým konaním. Čo nás tento príbeh učí o následkoch pokrytectva (v tomto prípade predstieranej obetavosti)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

VÍŤAZSTVO NAD CHAMTIVOSŤOU

¹²Ten, kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol. ¹³Skúška, ktorá na vás doláhla, je len ľudská. Boh je však verný. On nedopustí, aby ste boli skúšaní nad svoje sily, ale so skúškou dá aj východisko, aby ste ju vládali znieť. (1Kor 10,12.13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Chamtivosť je záležitosťou srdca a podobne ako pýcha a sebecko často zostáva nepovšimnutá. Práve preto môže byť taká klamlivá a nebezpečná. Je náročné zvíťaziť nad zrejmyými a viditeľnými hriechmi, ako sú klamstvo, cudzoložstvo, krádež, modlárstvo alebo porušovanie soboty. Sú to však vonkajšie činy, ktoré väčšinou konáme premyslene, zámerne. Ako však prekonať nesprávne myšlienky, postoje srdca? Nemusí to byť jednoduché.

Uvažuj o úvodnom texte (1Kor 10,12.13). Aké zaslúbenie obsahujú tieto verše? Ako je možné princíp predstavený v tomto texte aplikovať na chamtivosť?

Ako teda môžeme byť v Božej moci ochránení pred týmto nebezpečne zradným hriechom?

1. Rozhodni sa slúžiť Bohu, závisieť od neho a byť súčasťou jeho rodiny. „Vyoľte si dnes, komu chcete slúžiť. ... Ja však i môj dom budeme slúžiť Hospodinovi.“ (Joz 24,15)

2. Denne sa modli a v svojej modlitbe vyznaj, že bez Boha sa nedá zvíťaziť nad pokušením. Jedinou pomocou v pokušení je ti Boh. „A neuved' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého.“ (Mat 6,13) Keď pociťuješ túžbu po niečom, o čom vieš, že ti to nepatrí, modli sa za tento problém a dovolávaj sa Božích zaslúbení v Písme – napríklad aj toho, že Boh nám „so skúškou dá aj východisko, aby ste ju zvládli znieť“ (1Kor 10,13).

3. Pravidelne študuj Bibliu. „V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil.“ (Ž 119,11)

Ježiš bol na tejto zemi ako človek vystavený pokušeniu a vplyvu hriechu. Bol pokúšaný podobne ako my. Aby mal silu odolať, mnoho času strávil v modlitebnom spoločenstve so svojím Otcom. A Ježiš neopustil túto zem, kým sa pre nás nestal dokonalým príkladom a kým nám nesľúbil moc, ktorá každému človeku umožní žiť život vo viere a v poslušnosti. On túži, aby sa náš charakter menil a mohli sme odzrkadľovať jeho charakter.

„⁶Hľadajte Hospodina, kým sa dá nájsť, volajte ho, dokiaľ je nablízku. ⁷Bezbožný nech zanechá svoju cestu a hriešny svoje zmyšľanie. Nech sa vráti k Hospodinovi a on sa nad ním zmluje; k nášmu Bohu, lebo on veľa odpúšťa.“ (Iz 55,6.7)

APLIKÁCIA ■ **Kedy si naposledy bojoval so žiadostivosťou, s lakomstvom alebo chamtivosťou? Ako si v tomto zápase obstál? Čo si sa naučil?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Pri dobytí Jericha Achán nebol jediným mužom, ktorý niesol striebro a zlato späť do izraelského tábora. Jozua povedal mužom, aby priniesli späť striebro a zlato a medené a železné nádoby do pokladnice domu Božieho (Joz 6,19.24). Všetko ostatné malo byť spálené. Achán si však ako jediný nechal niečo pre seba. „Z celého Izraela sa našiel len jediný muž, ktorý sa v slávnej chvíli víťazstva a súdu odvážil prestúpiť Boží zákaz. Achána okamžite zlákalo skvostné babylonské rúcho. Ešte krátko pred smrťou povedal, že šlo o „pekny babylonský plášť“. Jeden spáchaný hriech viedol k druhému hriechu: Achán ukradol zlato a striebro, ktoré bolo určené do Pánovej pokladnice. Tým olúpil Hospodina o prvé plody kanaánskej krajiny.“ (PP 496; PP /sk/ 370)

V Pavlovom zozname znamenajúcich posledných dní prvé dve položky zahŕňajú náš postoj k peniazom a majetku. „¹Uvedom si však, že v posledných dňoch nastanú ťažké časy. ²Ľudia budú sebeckí, budú milovať peniaze, budú chvastaví, namyslení, rúhači, neposlušní voči rodičom, nevďační, bezbožní, ³neláskaví, nelútostní, ohovárači, nezdržanliví, bezohľadní, bez lásky k dobru, ⁴zradcovia, nerozvážni, namyslení, viac milujúci rozkoše ako Boha. ⁵Budú mať výzor nábožnosti, ale jej moc budú popierať. Aj od týchto sa odvracaj.“ (2Tim 3,1–5) Sebeckto a láska k peniazom sú významnými opismi ľudstva posledných dní – našej doby.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si text 1Tim 6,6–10: „⁶Velkým ziskom je však zbožnosť spojená so spokojnosťou. ⁷Nič sme si totiž nepriniesli na svet a nič si z neho nemôžeme odnieť. ⁸Ak máme pokrm a odev, budme s tým spokojní. ⁹Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do osídel pokušenia a sú pod vplyvom mnohých nerozumných a škodlivých žiadostí, ktoré ponárajú ľudí do skazy a záhuby. ¹⁰Ved' koreňom všetkého zla je láska k peniazom. Z túžby po nich niektorí zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolestí.“ V triede sobotnej školy sa zamyslíte nad tými, ktorí z lásky k peniazom „zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolestí“. Poznáte takých príkladov veľa? Ako môžeme nájsť vyváženosť medzi skutočnosťou, že peniaze k životu potrebujeme, a zároveň si dali pozor, aby sme nespadli do pasce, pred ktorou varuje apoštol Pavol?
2. Čo všetko – okrem peňazí – sa môže stať predmetom našej chamtivosti a žiadostivosti?
3. Aký je rozdiel medzi zdravou, oprávnenou túžbou po niečom a žiadostivosťou? Kedy sa môže oprávnená túžba zmeniť na žiadostivosť?